

Bijlagen

Literatuur – 203

Woordenlijst – 205

Register – 219

Literatuur

1. Gunst, S.G. van, & Pigmans, V.G. (2012). NHG-standaarden voor de praktijkassistente 2013, Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
2. NHG, NHG-standaarden.
3. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Nationaal Kompas Volksgezondheid.
4. Ziekenfondsraad, Farmacotherapeutisch Kompas.
5. ▶ nhg.artsennet.nl
6. ▶ www.thuisarts.nl

Woordenlijst

Woordenlijst

abstinentieverschijnselen

ontwenningverschijnselen

ACE-remmer

Angiotensine Converting Enzyme-remmer: groep medicijnen die bij hypertensie en hartfalen worden gebruikt, werking is via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem, het omzettingenzym dat angiotensine I naar angiotensine II moet omzetten wordt geremd

acuut coronair syndroom

acute aandoening van de kransslagader (arteria coronaria) waarbij de vernauwing totaal is (hartinfarct) of in korte tijd is toegenomen (instabiele angina pectoris)

acuut myocard infarct (AMI)

hartinfarct; afsterven van een stukje hartspierweefsel door een acute afsluiting van een kransslagader of eindtakje hiervan waardoor er geen zuurstof meer bij de hartspiercellen komt

adipositas

overgewicht

adl-training

adl staat voor algemene dagelijkse levensverrichtingen

afasie

spraakstoornis na een CVA (cerebrovasculair accident), een bloeding of infarct in het spraakcentrum (centrum van Broca); afhankelijk van de uitgebreidheid van het CVA uit het zich in woordvindingsstoornissen tot het niet meer dan het voortbrengen van klanken

aggregatieremmers

groep van geneesmiddelen die gebruikt worden om samenklontering van bloedplaatjes te voorkomen bij aandoeningen in het hart- en vaatstelsel

aldosteron

hormoon van de bijnier, speelt rol bij regulatie van de bloeddruk via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem

allergenen

stof waar bepaalde patiënten met een allergische reactie op reageren; bekende voorbeelden zijn stuifmeelkorrels (pollen), haren en huidschilfers van dieren, huisstofmijt

allergie

bij sommige personen een reactie van het lichaam via het immuunsysteem op bepaalde stoffen (allergenen); na contact met het allergeen gaan er antistoffen circuleren die zich onder andere afzetten in mestcellen in de slijmvliezen; na opnieuw contact met het allergeen laten deze mestcellen stoffen vrij (o.a. histamine) die lokaal verschijnselen geven

analgetica

groep van medicijnen die pijnstilling geven

anastomosen

dwarsverbindingen tussen bloedvaatjes die groter kunnen worden bij geleidelijke afsluiting van een bloedvatje

aneurysma

ballonvormige verwijding van een slagader, aangeboren of op basis van arteriosclerose

angina pectoris (AP)

pijn op de borst; karakteristieke pijn achter het borstbeen bij inspanning doordat het hart op dat moment zuurstof tekortkomt; dit is het gevolg van een vernauwing van een kransslagader of eindtakje hiervan door arteriosclerose

angiografie

afbeelding maken van de bloedvaten met contrastvloeistof; deze wordt vaak met behulp van een katheter ingebracht

angiotensine I

stof in het bloed die ontstaat na omzetting van angiotensinogeen door renine; het speelt een rol bij de regulatie van de bloeddruk via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem

angiotensine II

stof in het bloed die ontstaat na omzetting van angiotensine I door Angiotensine Con-

verting Enzyme; het geeft een vaatvernauwend effect waardoor de bloeddruk stijgt; het speelt een rol bij de regulatie van de bloeddruk via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem

angiotensine II-antagonisten

relatief nieuwe groep medicijnen die bij hypertensie worden gebruikt; de werking is via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem door de receptoren te blokkeren waarop angiotensine II werkt

angiotensinogeen

inactieve stof in het bloed die omgezet wordt in een actieve stof angiotensine I onder invloed van renine; het speelt een rol bij de regulatie van de bloeddruk via het renine-angiotensine-aldosteronsysteem

anticholinergica

groep medicijnen die bij longziekten zoals astma en COPD worden gebruikt om de benauwdheid te verminderen; ze werken via het autonome zenuwstelsel; het parasympathische deel hiervan geeft de informatie door via de neurotransmitter acetylcholine; deze stof zorgt ervoor dat de gladde spiercellen in de bronchiën zich samentrekken; door dit tegen te gaan blijven de bronchiën wijder

anticoagulantia

groep medicijnen die een rol spelen bij de bloedstolling; ze voorkomen dat het bloed gemakkelijk stolsels vormt binnen de bloedvaten door hun invloed op de bloedstollingsfactoren

antipsychotica

groep medicijnen die een rol spelen bij een psychose; ze remmen de hersenactiviteiten waardoor psychotische verschijnselen zoals hallucinaties en wanen afnemen; worden ook wel gebruikt bij acute opwindingsstanden om mensen te kalmeren

aplastische anemie

bloedarmoede door onvoldoende vorming van nieuwe bloedcellen; meestal door

kwaadaardige woekeringen in het beenmerg of als ernstige bijwerking van medicijnen

arteria carotis

halsslagader

arteriosclerose

‘aderverkalking’; aandoening van de slagaders waarbij in de loop der jaren afzettingen van vetten en kalk ontstaan in de binnenwand van de slagadertjes; deze worden daardoor nauwer en zwakker

arthrosis deformans

gewrichtsslijtage

artritis

ontsteking van een gewricht

artrose

aandoening van een gewricht, meestal wordt arthrosis deformans bedoeld

astma

aandoening van de luchtwegen waarbij benauwdheid op de voorgrond staat

atopie

overgevoeligheid, allergie

atopisch syndroom

dauwworm, astma en hooikoorts komen vaak samen voor bij dezelfde patiënt in de loop der jaren; ze hebben als gemeenschappelijke oorzaak de allergie voor bepaalde stoffen

atriumfibrilleren

het ongecontroleerd samentrekken (trillen) van de boezem van het hart; daardoor ontstaat onregelmatige hartactie en bestaat er kans op het ontstaan van stolsels doordat het bloed in delen van de boezem niet goed wordt verder gepompt

auto-immuunziekte

het lichaam maakt door ontsparing van het eigen afweersysteem antistoffen tegen eigen lichaamscellen; op die plaatsen ontstaan ontstekingsreacties

benzodiazepinen

groep van medicijnen die gebruikt worden als kalmerings- of slaapmiddel; zijn sterk verslavend

bètablokkers

groep van medicijnen die gebruikt worden bij hart- en vaatziekten; ze blokkeren de bètareceptoren in het hart en de bloedvaten waardoor de hartfrequentie daalt en de bloedvaten iets wijder worden; daardoor daalt de bloeddruk

bipolaire stoornis

psychiatrische aandoening waarbij in een periode van jaren de twee uitersten van stemmingsstoornissen zich kunnen afwisselen; de depressie en de manie

bloedbezinking (BSE)

laboratoriumbepaling waarbij gekeken wordt hoe snel erythrocyten (rode bloedcellen) in één uur zakken in een rechtopstaande buis; wordt uitgedrukt in millimeter/uur; waarde is verhoogd bij infectie, auto-immuunziekten, kwaadaardige aandoeningen en zwangerschap

body mass index (BMI)

BMI = Gewicht : Lengte²; geeft een indicatie over mogelijk overgewicht

boezemfibrilleren

het ongecontroleerd samentrekken (trillen) van de boezem van het hart; daardoor ontstaat onregelmatige hartactie en bestaat er kans op het ontstaan van stolsels doordat het bloed in delen van de boezem niet goed wordt verder gepompt

bronchitis

ontsteking van de bronchiën; de luchtpijpjes

bronchospasme

kramp van de gladde, circulaire spieren in de bronchiën; dit leidt tot vernauwing van de bronchiën en daardoor benauwdheid

bronchusobstructie

afsluiting, geheel of gedeeltelijk van bronchiën

bypass

omleiding, ontstaat soms spontaan maar kan ook operatief worden aangelegd bij een vernauwing in een bloedvat; hiervoor wordt vaak een ader gebruikt

calciumantagonisten

groep van medicijnen die gebruikt worden bij hypertensie; ze voorkomen het instromen van calcium in de spiercellen in de vaatwand waardoor deze niet goed kunnen samentrekken; daardoor gaat de bloeddruk naar beneden

cara

chronisch aspecifieke respiratoire aandoening; werd vroeger gebruikt voor astma en COPD; omdat men nu van mening is dat deze twee ziektebeelden los van elkaar staan, wordt de term niet meer gebruikt

cataract

staar; het troebel worden van de ooglens

cerebrovasculaire accidenten (CVA)

acute gebeurtenis in de hersenvaten met uitvalsverschijnselen; veroorzaakt door bloeding of afsluiting van een hersenslagadertje, meestal op basis van arteriosclerose

cerebrum

hersenen

cervix

hals, meestal wordt de baarmoederhals hiermee bedoeld (cervix uteri)

cervixcarcinoom

baarmoederhalskanker

cholesterol

vettige stof in het bloed

cilinderepitheel

slijmvlies bestaande uit cilindrische cellen

claudicatio intermittens

etalageziekte; door afsluiting in de slagader naar de kuiten blijft de patiënt staan na een bepaalde loopafstand; de spier krijgt onvoldoende zuurstof waardoor een heftige pijn

ontstaat; na rust loopt hij weer verder totdat hij opnieuw door pijn moet blijven staan

coagulatie

samenklontering

cognitieve stoornissen

stoornis in kennen en weten

colitis ulcerosa

ontsteking van de dikke darm met zweertjes; een auto-immuunziekte

collateralen

dwarsverbindingen tussen bloedvaatjes die groter kunnen worden bij geleidelijke afsluiting van een bloedvaatje

collumfractuur

botbreuk van de heup; het verbindingsdeel tussen het bovenbeen en de kop die in de kom van het gewricht draait, is het zwakste deel en breekt gemakkelijk bij een val, zeker als er sprake is van botontkalking

condylomata acuminata

wratten die als bloemkoolachtige uitgroei- sels op vagina of penis kunnen ontstaan na contact met een virus; dit wordt via seksueel contact overgebracht

congenitale hypothyreoïdie (CHT)

aangeboren schildklier-aandoening waarbij er onvoldoende schildklierhormoon wordt gevormd

conisatie

het wegsnijden van een kegeltje (conus); dit gebeurt bij een kwaadaardige woekering aan de baarmoedermond

constitutioneel eczeem

eczeem dat door erfelijke aanleg tot uiting komt

contactbloeding

bloedverlies na seksuele gemeenschap; meestal door een afwijking aan de baarmoedermond

COPD

Chronic Obstructive Pulmonary Disease; chronische aandoening van de luchtwegen waarbij afsluiting van luchtwegen door lokale ontstekingen en vorming van slijm op de voorgrond staat; ontstaat in de loop der jaren en zorgt ervoor dat er longweefsel kapotgaat

coronaire hartziekten (CHZ)

verzamelnaam voor aandoeningen in de kransslagaders van het hart; hiertoe behoren arteriosclerose, angina pectoris en myocardinfarct

corticosteroiden

groep van medicijnen die afgeleid zijn van de bijnierschors-hormonen; deze medicijnen werken sterk ontstekingsremmend en kunnen worden toegepast bij ontstekingen die niet veroorzaakt worden door micro-organismen maar bij ongewenste ontstekingen zoals door auto-immuunziekten, allergieën, eczeem en overbelasting; ze hebben veel bijwerkingen

coxartrose

slijtage van het heupgewricht

cretinisme

een vorm van dwerggroei en ontwikkelingsstoornis door een aangeboren tekort aan schildklierhormoon

CRP

C-reactief proteïne; wordt bepaald in het bloed en wijst bij een verhoging op ontsteking in het lichaam

cryochirurgie

vorm van chirurgie waarbij de weg te halen weefsels worden bevroren

cystic fibrosis

taaislijmziekte; een erfelijke aandoening waardoor er in de slijmvliezen een verkeerd eiwit wordt geproduceerd; daardoor wordt het slijm veel vaster, wat vooral in de longen tot ernstige problemen leidt

cystitis

blaasontsteking

dauwworm

eczeem bij baby's vooral op het behaarde hoofd, behoort tot het atopisch syndroom

decompensatio cordis

hartfalen; verminderde pompfunctie van het hart

decubitus

doorliggen

dementie

achteruitgang van de hersenfunctie waardoor patiënten dingen vergeten (amnesie) en later ook niet meer weten hoe ze dingen moeten doen (apraxie)

destructie

afbraak

diabetes mellitus

suikerziekte

diastolische bloeddruk

bloeddruk ten tijde van de ontspanningsfase (diastole) van het hart

diuretica

groep van medicijnen die het plassen bevorderen; worden toegepast bij hoge bloeddruk

doppleronderzoek

onderzoek van de bloedvaten waarbij gebruik wordt gemaakt van geluid; het stromend bloed weerkaatst het geluid, wat hoorbaar wordt gemaakt; vaak toegepast bij het meten van de enkel-armindex of bij het meten van de doorbloeding bij spataderen

dotteren

procedure waarbij een vernauwing in een kransslagader wordt verwijderd door het opblazen van een ballonnetje ter plekke van de vernauwing; dit gebeurt met een speciale katheter die meestal via de liesslagader wordt ingebracht en wordt opgevoerd naar het hart; wordt daarom ook wel een hartkatheterisatie genoemd

embolus; embolie

losgeraakt stolsel dat via de bloedbaan verplaatst wordt en uiteindelijk vastloopt in de steeds nauwer wordende arteriële vaten

endocriene klier

klier die hormonen produceert en deze afgeeft aan het bloed

endotheel

bekleding aan de binnenzijde van de bloedvaten, in het hart wordt het endocard genoemd

enkel-armindex (EAI)

waarde die ontstaat door de systolische bloeddruk van de enkel te delen door de systolische bloeddruk aan de arm; de waarde wordt bepaald door met een dopplerapparaat de bloedstroom te bepalen in de slagader achter de binnenzijde van de enkel (arteria tibialis posterior) of op de bovenzijde van de voet (arteria dorsalis pedis) én die van de arm; geeft een aanwijzing over het bestaan van PAV (perifeer arterieel vaatlijden)

euthyreoïdie

normale hoeveelheid schildklierhormoon in het lichaam aanwezig

exacerbatie

verergering

excisie

wegsnijden

excochleatie

uitlepelen (meestal bij wratten of kleine huidafwijkingen)

exocriene klier

klier die stoffen produceert die via een uitvoergangetje worden afgegeven naar de huid of naar het maag-darmkanaal

fenyلكetonurie (PKU)

aangeboren stofwisselingsstoornis waarbij fenyلكeton in de urine worden aangetroffen; dit is een schadelijk afbraakproduct van een eiwit dat ontstaat doordat een bepaald en-

zym ontbreekt; het gevolg is een ernstige beschadiging van het centrale zenuwstelsel met als gevolg geestelijk achterblijven

FEV₁ (forced expiratory volume 1 sec, eensecondewaarde)

waarde die bij longonderzoek (spirometrie) wordt bepaald; er wordt gekeken hoeveel lucht er met maximale inspanning in één seconde wordt uitgeblazen; waarde is kleiner wanneer de luchtwegen vernauwd zijn

fibromyalgie

letterlijk pijn aan bind- en spierweefsel; ziekte die aan de hand van een aantal criteria gesteld wordt, er zijn geen objectieve afwijkingen; behoort tot de reumatische aandoeningen

fistel

pijpwewer, een chronische ontsteking die via een gangetje steeds pus loost

fobie

pathologische angst voor omstandigheid of situatie, voorwerp of dier

FTO

Farmaco Therapeutisch Overleg; gestructureerd overleg tussen huisartsengroep en de plaatselijke apothekers over de medicamenteuze therapie

fundoscopie

met een lampje en lenzen in het oog kijken naar het netvlies

furunkels

steenpuisten

gangreen

afsterven van een lichaamsdeel (tenen, voet, been); wordt meestal zwart; als gevolg van arteriosclerose vaak bij suikerziekte

glucosespiegel

concentratie van suiker in het bloed

glucosurie

suiker in de urine

GlyHb

bloedwaarde die iets zegt over de hoeveelheid suiker in het bloed over een langere periode; bij het aanmaken van hemoglobine wordt er a.h.w. wat suiker mee vastgemaakt en dat blijft in de rode bloedcel totdat deze wordt afgebroken na ongeveer 120 dagen; andere naam is HbA_{1c}

gonartrose

slijtage van het kniegewricht

HAGRO

HuisArtsenGROep, samenwerkingsverband van een aantal huisartsen m.b.t. waarneem-, organisatie- en nascholingsactiviteiten

hallucinatie

storing in het waarnemen bij een psychiatrische stoornis; alle zintuigen (horen, zien, ruiken, voelen, smaak) kunnen meedoen maar meestal komt het horen van stemmen voor, gevolgd door het zien van dingen

HbA_{1c}

zie GlyHb

HDL-cholesterol

high-density-lipoprotein cholesterol; cholesterol dat gebonden is aan een hoog-dichtheids-veteitwit in het bloed; doordat het groot is kan het weinig schade aanrichten aan de bloedvatwand; heeft een gunstig effect op de vetverhouding in het bloed en daarmee op het ontstaan van arteriosclerose

hemianopsie

halfzijdige gezichtsvelduitval, komt voor bij CVA

hemiparese

halfzijdige verlamming van het lichaam, komt voor bij CVA

hemoglobine

rode bloedkleurstof in de rode bloedcellen; bestaat uit vier eiwitgroepen rondom een ijzerkern; leent zich uitstekend voor transport van zuurstof door de goede binding van zuurstof aan hemoglobine

hemolytische anemie

bloedarmoede die ontstaat door het uiteenvallen, het 'oplossen' van rode bloedcellen; vaak ontstaat dit door aangeboren afwijkingen van de erythrocyten zoals thalassemie, sikkelcellen of G6PD-deficiëntie

hemorragie

bloeding

huisartsen onder een dak (HOED)

meerdere huisartsen die samen in een gebouw hun praktijk uitoefenen

humaan papillomavirus (HPV)

virus dat meerdere typen kent; een bepaald type veroorzaakt wratten, een ander type speelt een rol bij baarmoederhalskanker

hypercholesterolemie

te hoog cholesterolgehalte in het bloed

hyperglykemisch acidotisch coma

een diepe bewusteloosheid die ontstaat door ontregeling van de hersenen doordat het bloed te zuur is geworden en een te hoog suikergehalte bevat; dit ontstaat bij een nog niet ontdekte of een niet goed ingestelde patiënt met suikerziekte

hyperreactiviteit

heftige reactie op bepaalde prikkels waar de meeste mensen niet op zouden reageren; komt voor bij bepaalde longaandoeningen

hypertensie

hoge bloeddruk

hyperthyreoïdie

te veel schildklierhormoon in het bloed aanwezig door een te hard werkende schildklier

hypoglykemie

te weinig suiker in het bloed aanwezig

hypoglykemisch coma

een diepe bewusteloosheid die ontstaat door een tekort aan suiker in het bloed; de hersencellen kunnen niet meer goed functioneren

en vallen uit; ontstaat bij suikerpatiënten die met medicijnen of insuline worden behandeld; ontstaat door te weinig eten, te veel inspanning of te veel van het geneesmiddel

hypothyreoïdie

te weinig schildklierhormoon in het bloed aanwezig door een te langzaam werkende schildklier

hysterectomie

uterusextirpatie (UE), het operatief verwijderen van de baarmoeder; meestal via de vagina

ICPC-code (International Code Primary Care)

een codering voor huisartsen waarbij elk ziektebeeld, onderzoek of contactreden vastgelegd kan worden; hiermee kan de computer gemakkelijk zoeken maar belangrijker is dat wanneer systematisch alle handelingen van de huisarts worden vastgelegd dit een hoop informatie geeft over klachten en ziektebeelden waar de patiënten mee bij de huisarts komen

ijzergebrecsanemie

bloedarmoede door een tekort aan ijzer waardoor er onvoldoende hemoglobine aangemaakt kan worden

indifferentie zalven

een zalf die geen geneesmiddel bevat maar wel werkt doordat de zalf verkoelend, beschermend of vochtinbrengend effect heeft

Infarct

afsterven van weefsel door zuurstoftekort als gevolg van een acute afsluiting van een slagadertje

instabiele angina pectoris

aanvallen van pijn op de borst bij inspanning door zuurstoftekort van de hartspier; de aanvallen nemen in korte tijd toe in ernst of frequentie wat erop wijst dat de vernauwing in de bloedvaten toeneemt; dit kan in korte tijd leiden tot een volledige afsluiting;

dient daarom op dezelfde manier benaderd te worden als een hartinfarct

intracutaan allergieonderzoek of de priktest

onderzoek waarbij een druppeltje van een gestandaardiseerde oplossing met allergenen op de huid wordt aangebracht; met een naaldje wordt er een krasje gemaakt op de huid; na vijftien minuten wijst een rode uitslag op een allergie voor die stof

ischemie

bloedeloosheid, zuurstoftekort in weefsel meestal door vernauwing in aanvoerend bloedvat

juvenile reuma

reuma die zich al op jeugdige leeftijd ontwikkelt

Landelijke Huisartsenvereniging (LHV)

beroepsorganisatie van huisartsen die de belangen van de huisartsen behartigt en ondersteuning geeft t.a.v. de bedrijfsvoering

LDL-cholesterol

low-density-lipoprotein cholesterol; cholesterol dat gebonden is aan een laag-dichtheids-veteitwit in het bloed; doordat het klein is kan het schade aanrichten aan de bloedvatwand; heeft een ongunstig effect op de vetverhouding in het bloed en daarmee vergroot het het risico op het ontstaan van arteriosclerose

longemfyseem

'rek uit de longen', aandoening waarbij door de onderliggende longziekte, meestal chronische bronchitis, longweefsel verloren gaat en tot samenvloeien van longblaasjes leidt; het totale oppervlak dat voor uitwisseling van gassen beschikbaar is neemt daardoor af, wat leidt tot zuurstoftekort

mammacarcinoom

borstkanker

manie

psychiatrische aandoening waarbij de patiënt manisch is; een beeld waarbij de patiënt zeer actief is en denkt alles aan te kunnen; kan gepaard gaan met wanen en hallucinaties

metaplasie

verandering van de vorm (van cellen); kan ontstaan door infecties of irritatie maar kan ook een voorbode zijn van kwaadaardige verandering

mobiliteit

mate waarin iemand zich kan bewegen, verplaatsen

mollusca contagiosa

waterwratjes, kleine bolvormige wratjes bij kinderen veroorzaakt door het pokkenvirus

mortaliteit

sterftecijfer

multipele sclerose (MS)

neurologische aandoening met uitvalsverschijnselen

myocardinfarct (MI)

hartinfarct

necrose

afsterving van weefsel

Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG)

wetenschappelijke organisatie van huisartsen die de huisartsen ondersteunt op vakinhoudelijk gebied

NHG-standaarden

behandelstandaarden van de meest voorkomende ziekten in de huisartsenpraktijk; deze zijn wetenschappelijk onderbouwd

non-steroidal anti-inflammatory drugs

NSAID, medicijnen met een sterk ontstekingsremmend effect die niet lijken op de groep ontstekingsremmende middelen die afgeleid zijn van de bijnierschors-hormonen (de corticosteroiden)

NSAID

non-steroidal anti-inflammatory drugs, medicijnen met een sterk ontstekingsremmend effect die niet lijken op de groep ontstekingsremmende middelen die afgeleid zijn van de bijnierschors hormonen (de corticosteroiden)

NVDA

Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten, beroepsorganisatie van doktersassistenten die de belangen van de doktersassistenten behartigt en ondersteuning geeft t.a.v. arbeidsverhoudingen, op vakinhoudelijk gebied en nascholing

nycturie

nachtelijk plassen

obsessieve compulsieve stoornis (OCS)

angststoornis waarbij dwanghandelingen (compulsie) en dwanggedachten (obsessie) op de voorgrond staan

oedeem

vochtophoping in de weefsels, meestal rondom de enkels

osteoporose

botontkalking

pancreas

alvleesklier

parenteraal

om de darmen heen, toedieningsweg van medicijnen of voeding via infuus of injectie

perifeer arterieel vaatlijden (PAV)

aandoening van de slagaders verder van het hart gelegen; meestal vernauwing van de slagaders in de benen ten gevolge van arteriosclerose; kan leiden tot 'etalagebenen', pijnlijke koude tenen of voeten of tot amputatie bij weefselafterving

pernicieuze anemie

vorm van bloedarmoede waarbij de oorzaak ligt in een tekort aan vitamine B12 die nood-

zakelijk is voor de opbouw van de celwand van de rode bloedcellen

Phadiatop

onderzoeksmethode waarmee in het bloed bepaalde afweeriwitten aangetoond kunnen worden; als de test positief is wijst dit op een allergie

piekstroommeter

apparaat dat gebruikt wordt om de functie van de longen te testen; meet de hoeveelheid lucht die maximaal uitgeademd kan worden

plaveiselepitheel

dekweefsel, in de vorm van dunne platte cellen

pneumonie

longontsteking

pollen

stuifmeelkorrels

polyurie

veel plassen

postprandiaal

na de maaltijd

praktijkondersteuner (POH)

gespecialiseerde hbo-medewerker in de praktijk die voor meerdere huisartsen werk verricht; te denken valt aan speciale doelgroepsprekuren, ondersteuning bij bezoek van terminale patiënten enzovoort

prevalentie

aantal ziekten of zieken in de bevolking, meestal weergegeven in procenten

proctitis

ontsteking van de endeldarm

prostaglandine

stof in het lichaam die onder andere een rol speelt bij het ontstaan van pijn en bij de bescherming van het maag-darmslijmvlies tegen de maaginhoud

prostaglandinesynthetaseremmers

groep van medicijnen die de vorming van prostaglandinen tegengaan; worden gebruikt bij de pijnbestrijding

protocol

schriftelijke werkafpraak tussen de assistente, de huisarts en eventueel andere werkers (hbo-medewerker, arts in opleiding)

psoriasis guttata

huidaandoening gekenmerkt door versnelde groei van de huid, wat leidt tot rode plekken met verhoogde witte schilfering; de plekken hebben een druppelvorm en komen over het hele lichaam voor; behoort tot de auto-immuunziekten

psoriasis inversa

huidaandoening gekenmerkt door versnelde groei van de huid, wat leidt tot rode plekken met verhoogde witte schilfering; de plekken komen voor op de tegenovergestelde (inverses) plekken van waar ze normaal worden gevonden; komen voor in de knie- en elleboogholte; behoort tot de auto-immuunziekten

psoriasis vulgaris

huidaandoening gekenmerkt door versnelde groei van de huid, wat leidt tot rode plekken met verhoogde witte schilfering; de plekken komen meestal voor op de strekzijde van de knie en elleboog; behoort tot de auto-immuunziekten

psychose

psychiatrisch ziektebeeld waarbij contact met de werkelijkheid wordt verloren en waarbij de patiënt hallucineert of wanen heeft; komt alleen voor maar wordt ook gezien bij een ernstige depressie, bij een manie of schizofrenie

RAST-test

Radio Allergo Sorbent Test, onderzoek in het bloed waarbij specifieke afweereiwitten (IgE = immunoglobuline type E) aangetoond

kunnen worden die wijzen op allergie voor een bepaalde stof

renale glucosurie

suiker in de urine doordat de nier te gemakkelijk suiker doorlaat; de suikerconcentratie is niet verhoogd maar de nierdrempelwaarde is te laag

renine

hormoon dat door de nier wordt geproduceerd en de bloeddruk doet stijgen

retinopathie

ziekte van het netvlies

reumaserologie

bloedonderzoek in het bloedserum naar reuma

reumatoïde artritis

officiële naam van reuma: ontsteking van het gewricht door reuma

reversibiliteit

omkeerbaarheid

risicofactoren

factoren die een verhoogde kans geven op een aandoening of ziekte, meestal worden hiermee bedoeld: erfelijke aanleg, geslacht, roken, verhoogd cholesterolgehalte, hoge bloeddruk en suikerziekte die een verhoogd risico geven op het krijgen van hart- en vaatziekten

ruiter

etiket dat je elektronisch plakt op een patiënt om hem snel terug te kunnen vinden in het bestand; wordt gebruikt om bepaalde patiëntengroepen te markeren

saneren

leefomgeving van de patiënt aanpassen zodat er minder allergische prikkels aanwezig zijn; bij astma en allergieën

self-limiting disease

ziekte die zich beperkt uitbreidt en vanzelf over gaat

sikkelcelanemie

bloedarmoede doordat de rode bloedlichaampjes gemakkelijker stuk gaan door een erfelijke afwijking aan de wand van de rode bloedcellen

speculum

instrument om lichaamsopening te spreiden zodat naarbinnen gekeken kan worden; wordt onder andere gebruikt voor de neus en voor de vagina

spirometrie

onderzoek naar de functie van de luchtwegen; door in een apparaat te ademen worden longinhoud, hoeveelheid lucht die in- en uitgeademd wordt en de hoeveelheid lucht die in een bepaalde tijd wordt uitgeademd gemeten; dit geeft informatie over de aard en ernst van de aandoening zoals COPD en astma; wordt soms ook voor een grote operatie verricht om informatie te krijgen over de longen

statines

groep medicijnen die bij verhoogd cholesterol worden gebruikt; remmen de aanmaak van cholesterol in de lever

stenose

vernauwing, meestal wordt een vernauwing in een bloedvat bedoeld, veroorzaakt door aderverkalking

stoma

kunstmatige opening van de darmen of urinewegen naar de buikhuid

struma

zwelling van de schildklier

subcutaan

onder de huid

sublinguaal

onder de tong

suicidegeste

poging tot zelfdoding die mislukt door verkeerde methode of doordat de poging aan-

gekondigd is of op zodanig tijdstip gekozen dat er op tijd ingegrepen kan worden (bijv. tabletten innemen halfuur voordat partner thuiskomt); duidelijke vraag om hulp en dient zeer serieus te worden genomen

sympathicomimetica

groep medicijnen die bij longziekten zoals astma en COPD worden gebruikt om de benauwdheid te verminderen; ze werken via het autonome zenuwstelsel; het sympathische deel hiervan geeft de informatie door via de neurotransmitter noradrenaline; deze stof zorgt ervoor dat de gladde spiercellen in de bronchiën zich ontspannen; daardoor worden de bronchiën wijder

systolische bloeddruk (SBD)

waarde van de druk in de slagaders op het moment dat het hart zich samentrekt en bloed in de slagaders pompt; wordt ook de bovendruk genoemd

tbc

tuberculose, ontsteking van de longen door de tuberkelbacil; onbehandeld kan dit leiden tot de besmettelijke open tuberculose waarbij de patiënt door hoesten veel mensen kan besmetten; onbehandeld kunnen ook andere organen aangetast worden; besmetting is aan te tonen met de mantouxtest

telefoonwijzer

klapper die door het Nederlands Huisartsen Genootschap is uitgegeven voor het gebruik bij de telefoon; de klapper is onderverdeeld in de meest voorkomende klachten waarmee de patiënt zich presenteert; aan de hand van vragen kan de ernst van de situatie worden ingeschat; Is vooral bedoeld voor gebruik in de avond- en weekenddiensten maar kan ook behulpzaam zijn in de dagelijkse praktijk

tenderpoints

punten die gevoelig zijn bij het erop drukken; bij fibromyalgie wordt bij het stellen van de diagnose gebruikgemaakt van deze punten; pijn bij druk bij meer dan elf van de

achtien punten geeft een aanwijzing voor de diagnose

tentamen suicidii (TS)
poging tot zelfdoding

thalassemie

een erfelijke bloedziekte waarbij de rode bloedkleurstof verkeerd wordt aangemaakt; deze cellen worden door het lichaam afgebroken; komt voor bij patiënten uit het gebied rond de Middellandse Zee en het Midden-Oosten

thyreoïditis

ontsteking van de schildklier

transient ischaemic attack (TIA)

voorbijgaande aanval van bloedeloosheid; door een kortdurende afsluiting van een slagadertje in de hersenen ontstaan er tijdens de afsluiting uitvalsverschijnselen zoals scheef zakken van de mond, krachtsverlies in arm en been of woordvindingsstoornissen; de afsluiting wordt veroorzaakt door kleine bloedpropjes die ontstaan door arteriosclerose

trombocytenaggregatieremmers

groep medicijnen die bij hart- en vaatziekten worden gebruikt; ze gaan het samenklonteren van bloedplaatjes tegen; daarmee verkleinen ze de kans op het ontstaan van afsluitingen; worden preventief gegeven bij aangetoonde arteriosclerose, na hartinfarct, TIA, CVA en bij perifeer arterieel vaatlijden

trombus

bloedstolsel dat vastzit aan de vaatwand; in de aders ontstaat vaak de diep veneuze trombose op basis van verhoogde stolbaarheid van het bloed zoals na operatie, langdurig stilzitten of door erfelijke bepaaldheid of in combinatie met bepaalde medicijnen zoals de pil; In de slagaders ontstaat het vaak op basis van afwijkingen aan de binnenzijde van de vaatwand door arteriosclerose

ulcus cruris

zweer aan het been; 'open been', chronische ontsteking die niet of slecht geneest, meestal door slechte doorbloeding ten gevolge van chronisch veneuze insufficiëntie of suikerziekte

ulcus; ulcera

zweer; zweren

uterusextirpatie

hysterectomie, het operatief verwijderen van de baarmoeder; meestal via de vagina

validiteit

lichamelijke geschiktheid

ventrikelfibrilleren

levensbedreigende situatie waarbij het hart geen bloed meer rondpompt omdat de spieren van de hartkamers ongecontroleerd samentrekken; wordt veroorzaakt doordat zieke of beschadigde hartspiercellen elektrische impulsen gaan afgeven waardoor de elektrische coördinatie verstoord raakt; kan optreden bij een hartinfarct; men spreekt ook wel van een hartstilstand

verrucae plana

huidwrat gelegen op het niveau van de huid

verrucae plantaris

voetwrat

verrucae seborrhoicae

verrucae senilis, ouderdomswrat

verrucae senilis

verrucae seborrhoica, ouderdomswrat

verrucae vulgaris

wrat

vitale capaciteit (VC)

de hoeveelheid lucht die maximaal ververst kan worden, geeft een idee over de longinhoud; wordt gemeten met een spirometer in liters; het is de hoeveelheid lucht die wordt

uitgeblazen na een maximale uitademing na een maximale inademing

waan

stoornis in het denken bij een psychiatrische stoornis; bij een groothedswaan denkt de patiënt dat hij belangrijk is (God, koning), bij een betrekkingswaan denkt de patiënt dat dingen die om hem heen gebeuren met hem te maken hebben

waarneemgroepen

groep van huisartsen die met elkaar afspraken hebben over het waarnemen van elkaars praktijk bij afwezigheid door nascholing, vakantie of buiten de normale praktijkuren

Register

A stylized, light blue background image of a keyboard. The keys are arranged in a grid, and the letters A, B, and C are prominently displayed on several keys in a white, sans-serif font. The overall aesthetic is clean and modern.

A

aceton 99
 ACS 46
 acuut coronair syndroom (ACS) 46
 aderverkalking 25
 adipositas 39
 afhankelijke persoonlijkheid 165
 afweersysteem 136
 aggregatieremmer 49
 alcoholgebruik 172
 allergie 73
 allergietest 79
 anemie 194
 aneurysma 53
 angina pectoris 27, 43
 angina pectoris, instabiele 45
 angioplastiek 44
 angststoornis 166
 anticholinergicum 86
 anticoagulantia 49
 antidepressiva 159
 antipsychotica 163
 antisociale persoonlijkheid 165
 aplastische anemie 197
 arteria coronaria 43
 arteriosclerose 25, 103
 arthrosis deformans 142
 artrose 142
 astma 70
 astma-exacerbatie 76
 atopisch syndroom 74, 184
 atriumfibrilleren 51
 auto-immuunziekte 137
 automutilatie 164

B

baarmoederhalskanker 114
 bamboeruggengraat 141
 betrekingswaan 162
 bevolkingsonderzoek 112
 bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker 116
 bipolaire stoornis 160
 blaasontsteking 99
 bloedarmoede 194
 BMI 30, 34
 Body Mass Index (BMI) 30, 34
 boezemfibrilleren 51
 borderlinepersoonlijkheid 165
 borderlinepersoonlijkheidsstoornis 164
 bypass 44

C

CABG 44
 cardiovasculair risicomanagement 56
 cataract 108
 centrale huisartsenpost 4
 cerebrovasculair accident (CVA) 27, 52
 cervixcarcinoom 114
 cervixmodule 116
 cholesterol 32
 cholesterolratio 33
 cholesterolsyntheseremmer 33
 chronic obstructive pulmonary disease (COPD) 70
 chronische ziekte 10
 CHT 183
 claudicatio intermittens 27, 41
 cognitieve gedragstherapie 168
 cohort 117
 colitis ulcerosa 189
 collateralen 42
 collumfractuur 145
 coloncarcinoom 113
 condylomata acuminata 129
 congenitale hypothyreoïdie (CHT) 183
 constitutioneel eczeem 184
 COPD 70
 coronaire hartziekte 42
 Coronary Artery Bypass Graft (CABG) 44
 COX 2-remmer 139
 coxartrose 143
 CVA 27, 52
 cystitis 99

D

dagcurve 110
 dauwworm 75, 184
 defibrillatie 46
 dementie 174
 depressie 157
 diabetes mellitus 97
 diabetes, type 1 100
 diabetes, type 2 100
 diabetisch coma 105
 diabetische retinopathie 108
 diabetische voet 101
 diastolische druk 35
 Disease Modifying Antirheumatic Drugs (DMARD) 139
 DMARD 139
 dopplersonderzoek 41

dosisaerosol 89
 dotterprocedure 44
 drug 171
 DSM-V 155
 dwangmatige persoonlijkheid 166
 DXA-meting 147

E

elektronisch voorschrijfsysteem (EVS) 3
 embolie 26
 enkel-armindex 41
 erfelijke aanleg, astma en COPD 73
 etalageziekte 41
 Evidence-Based Practice 5
 exacerbatie 76
 excochleatie 131

F

FEV1 81
 Five-Shot-vragenlijst 173
 forced expiratory volume 1 sec (FEV1) 81
 Freud, Sigmund 153
 fundoscopie 108

G

gangreen 26
 gecompliceerde zwangerschap 109
 gegeneraliseerde angststoornis 166
 geïsoleerde psychose 163
 gewicht 87
 gezondheidscentrum 3
 glucose 96
 glucosespiegel 101
 glucosurie 99
 gonartrose 143
 goudinjectie 140

H

HAGRO 3
 hallucinatie 162
 harddrugs 174
 hartfalen 50, 77

hartinfarct 45
 hartkloppingen 51
 hartritmestoornis 45
 HbA1c 101
 hemolytische anemie 197
 herhaalrecept 16
 heroïneverslaafde 173
 hersenbloeding 53
 hersenembolie 53
 hersentrombose 53
 heup- of collumfractuur 145
 hielprik 113
 histamine 74
 HPV-infectie 115
 huisartseninformatiesysteem (HIS) 16, 87
 humaan papillomavirus 114
 hyfrecator 131
 hyperglykemisch acidotisch coma 99
 hyperreactiviteit 73
 hypertensie 35
 hyperthyreoïdie 182
 hyperventilatie 167
 hypoglykemie 105
 hypoglykemisch coma 105
 hypokinesie 187
 hypothyreoïdie 183

I

ijzerebreksanemie 195
 inbewaringstelling (IBS) 160
 infarct 26, 43
 insuline 96, 104
 insulinepen 105
 integrale bekostiging 9
 intrinsic factor 196
 ischemische hartziekte 43

J

juvenile reuma 137

K

ketenzorg 9
 KOPAC-B 122
 kortwerkende vaatverwijder 49
 kwaliteitsregister doktersassistent 8

L

leukemie 197
 likdoorn 129
 longemfyseem 75, 76
 luchtwegverwijders 85

M

mammacarcinoom 113
 manie 160
 manisch-depressieve psychose 161
 mestcellen 74
 metaplasie 115
 Minimale Interventie Strategie (MIS) 61
 MIS 61
 moeheid 193
 mollusca contagiosa 129
 MS 188
 multipele sclerose 188

N

narcistische persoonlijkheid 165
 necrose 25
 Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten 3, 5
 NHG-standaard 5
 NHG-TriageWijzer 5
 NSAID 139
 nurse-practitioner 4
 NVDA 3, 5
 nycturie 51

O

obsessieve compulsieve stoornis (OCS) 167
 one-layertechniek 121
 ontstekingsremmers 86
 opwekkende stoffen 174
 orale antidiabetica 103
 osteoporose 144
 ouderdomsdiabetes 100
 ouderdomswratjes 129
 overspannen 155

P

pancreas 96
 paniekstoornis 167
 PAP-classificatie 122
 PAV 27, 41
 PCI 44
 Percutane Coronaire Interventie (PCI) 44
 perifere arterieel vaatlijden (PAV) 27, 41
 pernicieuze anemie 196
 persoonlijkheidsstoornis 164
 Phadiatop 78
 piekstroommeter 80
 poederinhalator 91
 polyurie 99
 posttraumatische stressstoornis (PTSS) 167
 praktijkondersteuner 4
 prednisonstootkuur 86
 preventief medisch onderzoek 54
 priktest 79
 prostaglandinesynthetaseremmer 139
 protocol 6
 psoriasis 185
 psychisch decompenseren 156
 psychoanalyse 153
 psychose 161
 PUVA-behandeling 186

R

RAST-test 78
 REM-slaap 169
 reumatische aandoening 136
 reumatoïde artritis 137
 reversibiliteitstest 83
 risicokaart 28, 30
 risicoprofiel 25, 57
 roken 31

S

samenvattingskaart 6
 saneringsadviezen 84
 scherpe lepel 131
 schildklier 180
 schizofrenie 162
 screening zwangeren 113
 slagaderverkalking 25
 slapeloosheid 169

sociale fobie 168
softdrugs 174
specifieke fobie 168
spirometrie 80
stemmingsstoornis 155
stoma 190
stoppen met roken 61
stress 30
struma 183
suïcidegeste 159
sympathicomimeticum 85
systolische druk 35

T

tenderpoints 141
tentamen suïcidii 159
theatrale persoonlijkheid 165
TIA 27, 53, 54
transient ischaemic attack
(TIA) 27, 53, 54
trombose 26
trombotest 49

U

uitstrijkje 120

V

venerische wratten 129
ventrikelfibrilleren (VF) 45, 46
vergeetachtigheid 174
verrucae plantares 129
verrucae seborrhoicae 129
verrucae vulgares 129
verslaving 171
verwiltbaar handelen 8
vitamine B12 196
vloeibare stikstof 130
voetwratten 129
volksziekte 72
voorbehouden handeling 8

W

waarneemgroep 3
wanen 162
waterwratjes 129
wekedenreuma 141
wervelfractuur 146
Wet beroepen in de individuele
gezondheidszorg 8
Wet BIG 8
wrattenspreekuur 128, 131

X

xtc 174

Z

zelfdoding 159
ziekte van Alzheimer 175
ziekte van Bechterew 141
ziekte van Crohn 189
ziekte van Parkinson 186
ziekte van Pfeiffer 194
zwangerschapsdiabetes 109